

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu sulfonianów perfluorooktanu (zmiana dyrektywy Rady 76/769/EWG)

COM(2005) 618 wersja ostateczna — 2005/0244 (COD)

(2006/C 195/03)

Dnia 17 stycznia 2006 r. Rada, działając na podstawie art. 95 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja ds. Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, uchwaliła swą opinię dnia 25 kwietnia 2006 r. Sprawozdawcą był David SEARS.

Na 427. sesji plenarnej w dniach 17 — 18 maja 2006 r. (posiedzenie z dnia 17 maja 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny 126 głosami, 2 osoby wstrzymały się od głosu, przyjął następującą opinię:

1. Podsumowanie i wnioski końcowe

1.1 Wniosek przygotowano w wyniku ogłoszenia przez czołowego wytwórcę sulfonianów perfluorooktanu (PFOS), że zaprzestanie on produkcji i wprowadzania do obrotu produktów konsumpcyjnych opartych na tych substancjach. Podstawą tej decyzji było stwierdzenie przez wytwórcę ewentualnych zagrożeń dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego. Obecnie określono już ilościowo te zagrożenia i potwierdzono słuszność decyzji dotyczącej omawianego zastosowania docelowego. Najpoważniejsze zagrożenie zostało wyeliminowane, a aktualnym celem jest niedopuszczenie do ponownego wystąpienia problemu. Tymczasem należy chronić potrzeby innych użytkowników do chwili zastosowania alternatywnych materiałów lub procesów i/lub do momentu przeprowadzenia pełnej oceny wpływu.

1.2 EKES popiera wniosek, a zwłaszcza ograniczenia we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu substancji pochodnych PFOS i derogacje obejmujące pozostałe wymienione zastosowania docelowe oraz potwierdza potrzebę kontynuacji badań naukowych.

1.3 EKES zwraca uwagę, że docelowe zastosowania, które należy objąć odstępstwem, znacznie różnią się pod względem stosowanych ilości, prawdopodobieństwa i stopnia narażenia osób i środowiska naturalnego oraz czasu koniecznego dla określenia, opracowania i uzyskania akceptacji dla odpowiednich i bezpieczniejszych materiałów lub procesów. Zatem EKES uważa, że odstępstwa powinny podlegać przeglądowi dokonywanemu przez Komisję indywidualnie dla każdego przypadku w oparciu o doradztwo Komitetu Naukowego ds. Zagrożeń dla Zdrowia i Środowiska (SCHER). Czynniki wpływające na ten przegląd podano w uwagach szczegółowych. Moment przeprowadzenia oceny zagrożenia lub wpływu należy wybrać w zależności od wzrostu zapotrzebowania na ocenę zagrożenia chemicznego w ramach REACH. Sprawą zasadniczą jest, aby Komisja utrzymywała wystarczające zasoby własne, umożliwiające jej wykonanie tych zobowiązań terminowo i świadomie.

1.4 EKES zwraca uwagę, że powyżej opisane działania, będące reakcją na nieoczekiwaną zmianę okoliczności zewnętrznych, różnią się od zwykłego procesu zarządzania ryzykiem, który polega na określaniu środków po dokonaniu

przez właściwe organy w państwach członkowskich oceny ryzyka stwarzanego przez uprzednio wskazane substancje priorytetowe. Jednakże podejście to prawdopodobnie będzie częściej stosowane — a w rzeczywistości taki jest zamiar — w ramach REACH. Proporcjonalne, dopuszczalne i skuteczne rezultaty osiągnięte w kwestii PFOS powinny zapewnić model przyszłego stosowania REACH.

2. Streszczenie projektu Komisji

2.1 Komisja opiera wniosek na ocenie zagrożenia zakończonej przez OECD w listopadzie 2002 r. i na sprawozdaniu z oceny ryzyka ukończonego przez Wielką Brytanię w lipcu 2005 r. Te i inne badania, głównie w USA, przygotowano wskutek ogłoszenia przez 3M dnia 16 maja 2000 r. dobrowolnego wycofania substancji pochodnych PFOS z głównego obszaru ich zastosowania polegającego na zapewnianiu odporności na tłuszcze, olej i wodę wyrobom włókienniczym, dywanom, papierowi i ogólnie powłokom.

2.2 Komisja uznaje opinię SCHER z dnia 18 marca 2005 r. stwierdzającą, że pomimo ograniczeń dostępnej metodologii badania tych substancji, dotychczas uzyskane dane wskazują na ogromną trwałość, bardzo dużą zdolność do biokumulacji i potencjalną toksyczność PFOS oraz że podjęcie środków obniżenia ryzyka jest uzasadnione, aby zapobiec ponownemu zastosowaniu PFOS na szeroką skalę.

2.3 Komisja i SCHER zgadzają się również, że istnieją szczególne zastosowania na niewielką skalę, w których nie są jeszcze dostępne skuteczne produkty lub procesy zastępcze. Zważywszy, że utrzymanie wykorzystania produktów pochodnych PFOS w tych pobocznych obszarach zastosowania wydaje się nie stwarzać dodatkowego zagrożenia dla zdrowia i środowiska naturalnego, należy uwzględnić odstępstwa od ogólnego ograniczenia we wprowadzaniu do obrotu i zastosowaniu tych substancji. Docelowe zastosowania, które należy objąć derogacją, wymieniono i omówiono we wniosku.

2.4 Konieczne jest prowadzenie dalszych prac nad wystawieniem na działanie, źródłami, obiegiem i fizykochemicznymi parametrami substancji pochodnych PFOS w ramach ramowego programu badawczego PERFORCE.

2.5 Celem wniosku jest zagwarantowanie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i środowiska naturalnego. Wewnętrzny rynek takich produktów zostanie zachowany. Uważa się, że koszty poniesione przez sektory objęte dyrektywą będą minimalne. Przeprowadzono na ten temat szerokie konsultacje.

3. Uwagi ogólne

3.1 Chemikalia fluorowe zostały opracowane pod koniec lat 40. XX wieku i od tej pory są stosowane w coraz większych ilościach do produkcji cieczy obojętnych o niskim napięciu powierzchniowym (łatwo rozprzeczających się) lub powierzchni stałych o szczególnych (zazwyczaj nielepkich) właściwościach. Produkty pochodne PFOS, które stanowią podgrupę chemikaliów fluorowych, zostały opracowane przez przedsiębiorstwa takie jak 3M w celu zapewnienia odporności na tłuszcz, olej i wodę w szeregu obszarów zastosowania przemysłowego i konsumenckiego. Do roku 2000 na całym świecie wytwarzano i wprowadzano do obrotu około 4500 ton tych produktów rocznie pod postacią np. płynów do dywanów i tkanin Scotchgard™ produkcji 3M. Po wycofaniu substancji pochodnych PFOS skład tych produktów zmieniono, opierając go na innych chemikaliach fluorowych o podobnych właściwościach powierzchniowych, lecz mniejszych skutkach dla zdrowia i środowiska naturalnego.

3.2 Jak wskazuje nazwa („PFOS”), są to produkty, w których wszystkie („per”) atomy wodoru w ośmioczłonowym („oktan”) łańcuchu węglowym zostały zastąpione atomami fluoru („fluoro”) i jedną grupą SO₃- („sulfonian”) tworząc trwałe jony o ładunku ujemnym („aniony”), które z kolei mogą tworzyć rozpuszczalną w wodzie, krystaliczną sól z metalami takimi jak lit, sód, potas czy innymi jonami o ładunku dodatnim („kationami”) takimi jak NH₄⁺ („amon”). „PFOS” nie jest jednolitą „substancją”, lecz oznacza składniki („jony”, lub „grupy cząsteczkowe”) „substancji” zgodnie z przepisami UE dotyczącymi „substancji” i „preparatów”. Substancje pochodne PFOS wytwarzane są w specjalnym procesie chemicznym zwanym „fluorowaniem elektrochemicznym”.

3.3 Połączenie właściwości „organicznych” (oparte na węglu, rozpuszczalne w tłuszczach) i „nieorganicznych” (sól metaliczna rozpuszczalna w wodzie) sprawia, że substancje pochodne PFOS są niezwykle skuteczne jako środki powierzchniowo czynne w wielu zastosowaniach specjalistycznych. Substancje te są odporne na utlenianie (są obojętne i nie podlegają spalaniu) oraz rozkład spowodowany czynnikami środowiskowymi (są stabilne, a więc trwałe). Ze względu na rozpuszczalność w tłuszczach i wodzie, wykazują tendencję do biokumulacji. W zależności od różnych warunków wystawienia na ich działanie mogą być lub nie być toksyczne dla różnych gatunków. Jak zauważył SCHER, ich nietypowe właściwości fizyczne i chemiczne oznaczają, że metody stosowane w próbach laboratoryjnych mogą okazać się zawodne przy określaniu ich oddziaływania na środowisko naturalne jako całość.

3.4 Krótkie łańcuchy polimerów fluorowych, posiadające właściwości podobne do substancji pochodnych PFOS pod względem aktywności powierzchniowej, lecz mające mniejsze lub znikome oddziaływanie na zdrowie i środowisko naturalne, można wytworzyć w procesie znanym jako „telomeryzacja”.

Produkty te („telomery”) nie są przedmiotem omawianego wniosku.

3.5 Według szacunków OECD z 2004 r., cytowanych później przez SCHER, całkowite roczne zużycie substancji pochodnych PFOS w UE w 2000 r. wyniosło około 500 ton, z czego 98 % zastosowano do tkanin, papieru lub powłok. Roczne emisje oszacowano na około 174 tony. Do roku 2004 ogólnoswiatowe zużycie znacznie się zmniejszyło. Roczne emisje w UE oszacowano wówczas w najgorszym przypadku na 10 ton, przy założeniu, że 9 ton pochodziło z wody odpadowej nie odzyskanej po platerowaniu. Według nowszych danych niemieckich, znaczną ilość wody także można odzyskać.

3.6 SCHER zauważył również, że dopiero w ostatnich latach techniki analizy rozwinęły się do tego stopnia, aby wykryć i wiarygodnie określić stężenie PFOS w próbkach środowiskowych. W związku z tym trudno jest śledzić zmiany zachodzące w wyniku wyżej wspomnianych redukcji. SCHER mógł jednak stwierdzić, że emisje pochodzące z bieżących zastosowań, które według wniosku mają zostać objęte derogacją, wpłyną na stężenie PFOS jedynie na poziomie lokalnym, nie wywierając znaczącego wpływu na ogólne stężenie w środowisku naturalnym. SCHER stwierdził w szczególności, że bieżące zastosowanie w fotografii, półprzewodnikach oraz przemyśle lotniczym niesie ze sobą znikome ogólne zagrożenie dla środowiska i ludzi. Zastosowanie w przemyśle galwanicznym stanowi jednak powód do obaw i powinno zostać ograniczone.

3.7 Ryzyko zawodowe w każdym z tych sektorów wymaga odrębnej oceny. Jednak w przypadku fotografii, półprzewodników i przemyśle lotniczego, trudno jest ocenić, jakie dodatkowe zagrożenia w miejscu pracy stworzy zastosowanie substancji pochodnych PFOS, zważywszy na charakter tych branż i wysoki poziom obecnej ochrony. Niemniej zastosowanie tych substancji w chromowaniu galwanicznym znów daje powody do obaw. W przypadku pianek przeciwpożarowych przed podjęciem jakiegokolwiek decyzji konieczna jest ocena zagrożeń, które proponowane substytuty mogą stwarzać dla zdrowia i środowiska naturalnego. Należy również ustalić właściwe drogi usuwania istniejących zapasów i odpływy z miejsc największych pożarów.

3.8 EKES potwierdza powyższe i wierzy, że konieczne działania zostaną włączone do planów prac Komisji.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 EKES popiera dwa określone we wniosku ograniczenia w zastosowaniu substancji pochodnych PFOS, tj. (1) nie mogą one być wprowadzane na rynek lub stosowane jako substancja lub składnik preparatów w stężeniach równych lub powyżej 0,1 % masy oraz (2) nie mogą być wprowadzane na rynek w produktach lub jego częściach w stężeniach równych lub powyżej 0,1 % masy.

4.2 EKES popiera również derogację przewidzianą w ust. 3, który stanowi, że ust. 1 i 2 nie stosuje się do sześciu szczególnych przypadków wymienionych we wniosku i omówionych poniżej.

4.2.1 Fotolitografia: ogólnie jest to proces produkcji wzorców komputerowych układów scalonych. Nowe osiągnięcia w produkcji półprzewodników wymagają wykorzystania w procesie specjalistycznych cieczy, aby układy scalone były niezawodne, jednolite i posiadały odpowiednią zwartość. Substancje pochodne PFOS posiadają unikalne właściwości elektrochemiczne i powierzchniowe i przez przemysł półprzewodników są uznawane za „decydujące w produkcji”. Ciecze używane w procesie, które nie pozostają w gotowych produktach, podlegają rygorystycznej specyfikacji i przechodzą próby w zakresie każdej technologii w każdym zakładzie każdego wytwórcy. Zważywszy, że są one stosowane w „sterylnych” warunkach produkcji, z wykluczeniem wszelkich źródeł zanieczyszczenia, narażenie na działanie tych substancji w miejscu pracy jest niemożliwe. W 2002 r. bilans masy ogólnych emisji wytwarzanych przez ten przemysł wynosił poniżej 45 kg rocznie. Czas rozwoju produktów wynosi do 10 lat. Pomimo szeroko zakrojonych ogólnowiatowych działań badawczo-rozwojowych, nie znaleziono substytutów dla tych pozostałych zastosowań. Najbardziej prawdopodobnym sposobem usunięcia substancji pochodnych PFOS może być opracowanie nowej metody produkcji układów scalonych. W przypadku braku tej derogacji produkcja nie mogłaby się odbywać w UE, natomiast poza nią mogłaby być nadal prowadzona bez przeszkód. W związku z powyższym i z braku nowych dowodów uzasadniających obawy, EKES zaleca nieustalenie terminu zniesienia tej derogacji.

4.2.2 Powłoki fotograficzne: substancje pochodne PFOS kupuje się w postaci roztworów stężonych, a następnie znacznie rozcieńcza w celu uzyskania szeregu właściwości zasadniczych z punktu widzenia ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy oraz kontroli ogólnego działania produktu przy zastosowaniach w specjalistycznym obrazowaniu fotograficznym. Te pożądane właściwości to regulacja ładunku elektrostatycznego, regulacja tarcia i przyczepności, ochrona przed kurzem i inne właściwości powierzchniowe stanowiące o wysokiej jakości fotografii. Techniki produkcji wymagają nałożenia aż 18 warstw odwzorowujących na szybko poruszającą się błonę, aby utworzyć jednolitą warstwę o grubości zazwyczaj nie przekraczającej 0,11 mm. Używane płyny nie mogą być światłoczułe, lecz muszą umożliwiać równomierne rozprowadzenie i dobre przyleganie kolejnych warstw. Własności antystatyczne są bardzo istotne dla zminimalizowania ryzyka pożaru czy wybuchu i związanych z nimi możliwych obrażeń u pracowników lub uszkodzeń działającego sprzętu. W ostatnich latach zastosowanie substancji pochodnych PFOS zmniejszono o co najmniej 60 % poprzez użycie substytutów w zastosowaniach o mniejszym znaczeniu i dzięki ogólnemu zmniejszeniu wykorzystania błony filmowej przez konsumentów, w sektorze medycznym i przemysłowym na rzecz technologii cyfrowej. Pozostałe zastosowania to mniej niż 8 kg emisji do środowiska rocznie. Prawdopodobnie kolejne fazy przechodzenia na technologię cyfrową spowodują ciągle obniżanie ilości potrzebnych do wytwarzania błon fotograficznych, z tym że popyt na papier fotograficzny, na przykład do drukowania zdjęć cyfrowych, najprawdopodobniej nie ulegnie zmianie. Pomimo szeroko zakrojonych badań, nie znaleziono alternatywy dla tych nielicznych pozostałych zastosowań substancji pochodnych PFOS. Do zakończenia procesu konieczne będą nowe, jeszcze niewynalezione procesy, których opracowanie, wdrożenie, sprawdzenie i zatwierdzenie wymaga 10 lub więcej lat. W przypadku braku tej derogacji produkcja nie mogłaby się odbywać w UE, natomiast poza nią mogłaby być nadal prowadzona bez przeszkód. W związku z powyższym i z braku nowych dowodów uzasadniających obawy, EKES zaleca nieustalenie terminu zniesienia tej derogacji.

4.2.3 Filtry mgły olejowej stosowane w chromowaniu galwanicznym: substancje pochodne PFOS w postaci rozcieńczonego roztworu zapewniają ochronę zdrowia i bezpieczeństwa pracowników zatrudnionych przy ozdobnym lub ochronnym chromowaniu galwanicznym metalowych lub plastikowych części dla przemysłu samochodowego i innych branż zależnych od popytu konsumenckiego. Działają one również jako reduktory napięcia powierzchniowego i środki zwilżające, zwłaszcza przy wytrawianiu plastików. Warunki pracy przy chromowaniu galwanicznym uznaje się za trudne i potencjalnie niebezpieczne, w szczególności przy procesach opartych na Cr(VI), znanym z właściwości rakotwórczych. Filtrowanie mgły nieuchronnie wiąże się zatem z większym narażeniem człowieka na działanie tych substancji. Sytuacja mogłaby ulec poprawie poprzez zastosowanie procesów opartych na Cr(III), lecz nie są one jeszcze w pełni dostępne. Dotychczas jedynie środki powierzchniowo czynne oparte na PFOS okazały się trwałe we wszystkich warunkach. Według SCHER roczne wykorzystanie w Europie w 2000 r. wyniosło około 10 ton. Szacunki dotyczące rocznych całkowitych ilości substancji wprowadzanych do środowiska znacznie się różnią w zależności od stosowanych procesów i stopnia, w którym są one kontrolowane pod względem emisji, ponownego przetwarzania i spalania odpadów. Szacunki dotyczące niemieckiego przemysłu, oparte na lokalnych wzorach postępowania sugerują, że suma emisji może wynosić jedynie 500 kg rocznie, przy założeniu, że sytuacja wygląda tak samo w całej Europie. Jeżeli stosuje się gorszą technologię i mniejszy nadzór, emisje mogą być większe. Biorąc pod uwagę, że chromowanie galwaniczne jest największym obecnie pozostałym obszarem zastosowania substancji pochodnych PFOS, a technologia rozwija się i w pewnym stopniu są już dostępne rozwiązania alternatywne, stosowne byłoby ustalenie terminu obowiązywania proponowanej derogacji, a także, jak proponuje SCHER, bezwzględne dokonanie analizy narażenia na dane substancje w miejscu pracy oraz przeprowadzenie długoterminowych ocen zagrożenia dla środowiska naturalnego. Działania te należy podjąć we współpracy z przemysłem, aby zapewnić możliwość kontynuacji produkcji w UE. Niewskazane jest usunięcie z UE jednego zasadniczego etapu produkcji samochodowej, jeżeli istnieje oczywiste ryzyko, że w końcu pójdzie za tym pozostała produkcja. Przedwczesne usunięcie filtrów mgły opartych na substancjach pochodnych PFOS również nie doprowadzi do podwyższenia ryzyka dla zdrowia pracowników. EKES zaleca stosowanie tej derogacji jedynie przez okres pięciu lat przed dokonaniem jej przeglądu przez Komisję i SCHER.

4.2.4 Ciecze hydrauliczne na potrzeby lotnictwa: są to ciecze stosowane w napędzie powierzchni sterowych i innych części samolotów w lotnictwie komercyjnym, wojskowym i ogólnym. Są one stosowane i muszą działać każdego dnia według najwyższych standardów funkcjonowania, aby zapewnić bezpieczeństwo samolotu i pasażerów w najbardziej ekstremalnych temperaturach i ciśnieniu. Przemysł ten ma zasięg ogólnowiatowy, a produkty, części i układy przechodzą szeroko zakrojone próby i podlegają certyfikacji przez producentów samolotów oraz odpowiednie organy krajowe i międzynarodowe. Zwykły cykl zatwierdzenia nowego preparatu może trwać do 20 lat. Substancje pochodne PFOS są stosowane w niewielkich ilościach (około 0,1 % masy) w celu zapewnienia odporności na korozję części mechanicznych, zaworów, rur i kryz. Pomimo szeroko zakrojonych prób, dotychczas nie znaleziono substytutów dla nich ani wskazówek ich ewentualnego istnienia. Są one stosowane w systemach zamkniętych w ściśle kontrolowanych warunkach. SCHER oszacował ich całkowite wprowadzenie do gleby i wody na mniej niż 15 kg rocznie.

W związku z powyższym i z braku nowych dowodów uzasadniających obawy, EKES zaleca nieustalenie terminu zniesienia tej derogacji.

4.2.5 Pianki przeciwpożarowe: fluorowe środki powierzchniowo czynne są od wielu lat stosowane w piankach przeciwpożarowych, które muszą spełniać wysokie wymagania techniczne. Substancje pochodne PFOS zostały w dużej mierze zastąpione w nowych piankach wytwarzanych w celu zastąpienia zapasów wykorzystywanych do gaszenia pożarów lub zapewnienia zapasów na potrzeby nowych zastosowań, portów lotniczych, rafinerii ropy naftowej i zakładów chemicznych, statków morskich i obszarów przechowywania ropy w cysternach. Jednakże nie dokonano jeszcze pełnej oceny wpływu tych produktów alternatywnych na zdrowie i środowisko naturalne. Wszystkie pianki muszą być sprzedawane z 15-20-letnią gwarancją, gdyż teoretycznie nie są nigdy używane. Zatem wciąż istnieją znaczne zapasy pianek zawierających PFOS i ich usunięcie jest obecnie kwestią zasadniczą. Środki powierzchniowo czynne muszą umożliwiać szybkie rozprowadzenie pianek wodnych na powierzchni płonących węglowodorów, nie dopuszczając do ich wsiąknięcia, aby odciąć dopływ tlenu i zapobiec spłonięciu spodu. Zarówno środki powierzchniowo czynne, jak i pianki muszą być trwałe w warunkach intensywnego użycia i odporne na utlenianie. Normy wydajności pianek w różnych scenariuszach pożaru są ustalane przez organy krajowe i międzynarodowe. Zapasy koncentratów 3 % lub 6 % są przechowywane w składach centralnych, a w razie pożaru są rozdzielane i rozcieńczane na miejscu. Może zaistnieć konieczność użycia znacznych ilości i wówczas problemy usunięcia odpadów odpływowych po pożarze mogą być ogromne. Odpady odpływowe są z konieczności zanieczyszczone produktami, które płonęły, produktami ubocznymi niekontrolowanego spalania węgla w niskiej temperaturze (węglowodory poliaromatycznymi (PAH) i dioksynami) oraz składnikami pianek. Na przykład, ostatni pożar w składzie w Buncefield w Wielkiej Brytanii pozostawił 20 milionów litrów skażonych odpadów. Spalanie w wysokiej temperaturze jest jedyną pewną metodą, lecz jest ona niewydajna i kosztowna, gdy znaczną ilość materiału stanowi woda. Trudno jest zatem określić roczne emisje do środowiska, gdyż

zależą one od liczby, skali i okoliczności pożarów, a czynnikiem decydującym jest stopień, w jakim wyciek może zostać zahamowany przez ściany odgradzające. SCHER podał, że roczna ilość substancji wprowadzanych do środowiska wynosi poniżej 600 kg i zazaczył, że może to być wartość wyolbrzymiona w stosunku do ilości faktycznych. EKES zgadza się z SCHER, że istniejące zapasy koncentratów pianek opartych na PFOS nie powinny być spalane do chwili pełnej oceny rozwiązań alternatywnych. W związku z tym EKES zaleca bezzwłoczne dokonanie oceny wpływu i ryzyka i stosowanie pozostałych pianek opartych na PFOS wyłącznie w przypadkach uzasadnionych względami wydajności i dających możliwość zahamowania wycieku przez ściany odgradzające. Komisja powinna współpracować z przemysłem i właściwymi organami krajowymi, aby zapewnić odpowiednie sposoby usuwania dużych ilości wytworzonych odpadów. Ze względu na wiele niepewności EKES uważa, że nie jest wskazane ustalenie terminu zniesienia tej derogacji, lecz należy jak najszybciej rozwiązać dotychczas nieuregulowane kwestie.

4.2.6 Inne sterowane systemy zamknięte: w tej kwestii istnieje, lub powinna istnieć, standardowa derogacja obejmująca większość substancji, których wprowadzanie do obrotu i stosowanie podlega ograniczeniom w UE. Jeżeli surowce można bezpiecznie wprowadzić do systemu, a produkty lub odpady można bezpiecznie usunąć, wówczas systemy bardzo niskiej emisji pozwalają na kontynuację wyrobu niezbędnych półproduktów przy minimalnym zagrożeniu dla zdrowia lub środowiska. Należy sprawdzić warunki pracy w ramach rutynowej kontroli ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy. W braku nowych dowodów uzasadniających obawy, EKES zaleca nieustalenie terminu zniesienia tej derogacji.

4.3 Komisja będzie nadal pełnić kluczową rolę w zapewnieniu zadowalających wyników w każdym z wyżej wymienionych sektorów. W odnośnych sektorach i poza nimi konieczny będzie stały program badawczy zmierzający do rozwoju alternatywnych produktów i procesów. Dyrektywy mające wpływ na te sektory powinny zostać zmienione, gdy zaistnieje konieczność odzwierciedlenia zmian w obecnej lub proponowanej praktyce ogólnościowej.

Bruksela, 17 maja 2006 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND